

Molí de l'Abella

Sant Martí de Centelles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: L'Abella

Coordenades:

Latitud: 41.76317
Longitud: 2.25149
UTM Est (X): 437781
UTM Nord (Y): 4623753

Classificació

Número de fitxa 08224 - 92
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani
Segle XII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 50903DG3273N

Fitxes associades:

[Can Vila de l'Abella](#)
[L'hostal de l'Abella](#)
[El camí empedrat de l'Abella](#)
[Pont de l'Abella](#)

Autoria de la fitxa Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dj., 20/12/2001 - 01:00

Descripció

Edifici format per una construcció quadrangular que presenta una planta de petites dimensions organitzada en tres nivells diferenciats. Un primer nivell inferior, a tocar del riu Congost format per una petita obertura semicircular i adovellada; un segon nivell format per una planta baixa amb accés a la façana oest i dues petites obertures laterals; i un tercer nivell conformat per una primera planta organitzada en una petita terrassa, assentada per dos pilars a la base, i quatre obertures disposades en les tres façanes. El desnivell natural del terreny estructura en dues terrasses els diferents accessos deixant un espai lliure entre l'accés a la casa i el carrer, espai que és utilitzat com a hort. Aquesta construcció es basa en la pedra de petites dimensions lligades amb argamassa i amb pedres de grans dimensions formades per carreus quadrats ben escairats situats al angles de l'estructura com element de reforç. La coberta és a dues aigües amb el carener perpendicular a la façana. La façana principal i la façana sud presenten un enguixat senzill, mentre que a les altres dues façanes la pedra apareix repicada. La distribució de la façana principal és força modesta, una petita porta d'accés 1'60 m d'altura amb llindes a la part superior com a únic element decoratiu destacable i dues petites finestres situades al primer pis obertes amb posterioritat.

Observacions:

La seva ubicació al costat del riu i el seu caràcter isolat, juntament amb la consistència dels murs conservats i la seva tipologia fan pensar que es tractaria d'un dels molins esmentats en la documentació escrita. Al seu interior i al pis inferior encara es conserva part de l'estructura mecànica del molí.

Història

Les primeres evidències sobre els molins de l'Abella i el topònim Abella es remunten al 1128 quan les terres de l'Abella "in Congosto ad ipsam Abeiam" van ser cedides a la catedral de Vic juntament amb altres molins i terres que eren del monestir de l'Estany. Concretament al 26 de desembre de 1128 és diu que Pere Ramon Tarradell, canonge de Vic, dóna a la canònica de Sant Pere de Vic un molí situat al Congost en el lloc de l'Abella i altres béns que té a Taradell. En el Liber Dotationum Antiquorum foli 103, s'esmenta "ipsum mulinum quod est in Congusto scilicet ad isam Abeiam quod fuit Gualdi". En un document del 1242 s'esmenta que aquests molins eren propietat del monestir de l'Estany i que estaven situats dins el terme del mas de l'Abella, dels Vila d'Abella, al peu del camí ral. El monestir se'n va desprendre el 1376 i els va adquirir, juntament amb el mas, l'hereu de l'Abella, que més tard apareix com a súbdit de la família dels Centelles. Ramon Abella és el primer esmentat de la dinastia i després el segueixen els seus descendents: Arnau, Guillem i Pere Abella. Al 1433 la família cognomitada Abella es va traslladar a viure a Granollers i va vendre el seu mas, un hostel prop el camí ral, i dos molins situats al Congost a Bartomeu Vila, que hi va anar a viure i convertí la masia en la seva residència. Aquests molins aniran apareixent al llarg de l'època moderna. La documentació referent a aquesta etapa es troba recollida a l'arxiu de la família Rocafiguera de Vic, antics propietaris de la Vila de l'Abella.

No tenim cap document que relati les condicions en què es trobaven aquests molins ni la seva exacta ubicació, tot els mateixos documents relaten la seva proximitat al riu Congost. Tampoc coneixem quin tipus de règim jurídic i tributari estaven sotmesos tot i que no seria d'estranyar una certa dependència respecte els comtes de Centelles.

Bibliografia

Arxiu Capitular de Vic. Liber Dotationum Antiquorum. Armari 37. Foli 103. ROCAFIGUERA, Francesc. (1985). La documentació dels segles IX- XII sobre Aiguafreda. Temes Aiguafredencs II. Ajuntament

d'Aiguafreda. PLADEVALL, Antoni; LLAVINA, Jordi. (1997). Els molins del terme senyorial de Centelles. 500 anys del Molí de la Llavina (1497-1997). Ajuntament de Centelles i Centre d'Estudis Centellencs.

